

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

IAF	Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Ink	2019-09-26
Dnr	

Mål nr
6114-18

meddelat i Stockholm den 24 september 2019

KLAGANDE

Akademikernas erkända arbetslöshetskassa

Ombud: XXXXXXXXXX
Hamilton Advokatbyrå KB
Box 715
101 33 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Jönköpings dom den 21 september 2018 i mål nr 475-17

SAKEN

Återbetalning av statsbidrag; fråga om prövningstillstånd

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

För att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande i ett mål av detta slag krävs prövningstillstånd. Prövningstillstånd kan ges av två skäl. Det första skälet är att ett avgörande i målet är viktigt för ledningen av rättstillämpningen. Det andra skälet är att det finns synnerliga skäl för en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror

Dok.Id 209876

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BESLUT

2

Mål nr
6114-18

på grovt förbiseende eller grovt misstag. Dessa bestämmelser om prövnings-
tillstånd finns i 36 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Högsta förvaltningsdomstolen finner att det inte har kommit fram skäl att meddela
prövningstillstånd.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

I avgörandet har deltagit justitieråden [Redacted], [Redacted] och
[Redacted].

Föredragande har varit justitiesekreteraren [Redacted].

**KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING**

DOM

2018-09-21

Meddelad i Jönköping

Mål nr 475-17

KLAGANDE

Akademikernas erkända arbetslöshetskassa

MOTPART

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 18 januari 2017 i mål nr 532-16, se bilaga A

SAKEN

Återbetalning av statsbidrag enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 228424

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2203 550 02 Jönköping	Slottsgatan 5	036-15 68 00 (vx) E-post: kammarrattenijonkoping@dom.se www.kammarrattenijonkoping.domstol.se	036-16 19 68	måndag – fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Akademikernas erkända arbetslöshetskassa (AEA) yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens (IAF) beslut att återkräva statsbidrag.

IAF motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom.

VAD PARTERNA HAR ANFÖRT

AEA

Beslutet att bevilja ersättning strider inte mot lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) och det har därför inte funnits grund för IAF att återkräva statsbidrag på det sätt som skett.

Det har inte varit fråga om en situation där sökanden lämnat sin anställning på egen begäran utan sökanden har istället kompenenserats efter att förhandling skett mellan parterna om hur anställningen skulle upphöra. Parterna har alltså inte tillämpat de villkor om anställningens upphörande som stipuleras i anställningsavtalen, utan har istället ingått en överenskommelse. Det är därför inte fråga om att sökanden lämnat sin anställning på egen begäran i arbetslöshetsförsäkringens mening och AEA har därför inte prövat frågan om avstängning.

AEA ifrågasätter en ordning där en anställnings upphörande både ska betraktas som en egen uppsägning från arbetstagarens sida och en situation där arbetsgivaren istället för att säga upp sökanden på grund av arbetsbrist, när sådana skäl saknas, kompenserar denne i sådan utsträckning att det framgår att arbetsgivaren hela tiden har velat att anställningen ska upphöra. AEA kan inte tillämpa både bestämmelserna om avslag på rätten till ersättning på grund av avgångsvederlag och reglerna om avstängning på

grund av att sökanden lämnat sin anställning på egen begäran. Här måste kassan utreda hur de faktiska förhållandena sett ut.

Det finns inget stöd i gällande regelverk för att utöver att tillämpa reglerna om avgångsvederlag även tillämpa reglerna om avstängning viss tid från rätt till ersättning. Antingen har sökanden efter överenskommelse fått en kompensation och då ska reglerna om avslag på ersättningsansökan viss tid på grund av avgångsvederlag tillämpas eller också har sökanden lämnat anställningen på egen begäran och då ska avstängningsreglerna i 43 b § ALF tillämpas.

I Arbetsmarknadsutskottets betänkande (1996/97:AU13) anförs bland annat att den av regeringen valda modellen för samordning (avgångsvederlag/arbetslöshetsersättning) har stora fördelar, eftersom försäkringen blir en försörjningskälla först när den uppsagde får anses sakna inkomst av förvärvsarbete. Skulle den uppsagde då inte ha lyckats få ett nytt arbete har vederbörande rätt till ersättning som arbetslös. Rätten till ersättning skjuts med andra ord framåt i tiden. Av betänkandet framgår att frågan om varför anställningen upphört aldrig varit aktuell utan att resonemanget tar sikte på att samordning initierats av arbetsgivaren eftersom sökanden får en ekonomisk kompensation. I lagtexten vad avser frågan om avgångsvederlag uttrycks att sökanden kompenserats "på grund av anställningens upphörande". Att lagstiftaren inte tagit ställning beror på att det bara finns två sätt att avsluta en anställning enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd och att man i dessa fall kringgår dem. I det aktuella ärendet har det inte fullt ut prövats om det finns saklig grund för uppsägning. Man kan inte utläsa att lagstiftaren ansett att arbetslöshetskassan även ska pröva orsaken till upphörandet och avstänga från ersättning under viss tid. Hade så varit fallet skulle frågan om avräkning av avstängningsdagar och från när avstängning ska inledas ha berörts.

IAF

Regelverket inom arbetslöshetsförsäkringen utgår från att någon av parterna tar på sig ansvaret för att ett anställningsförhållande upphör och konsekvenserna som följer av detta. Arbetslöshetskassan kan inte förutsätta att arbetsgivaren är villig att betala ett mindre avgångsvederlag enbart för att bli av med arbetstagaren. Kassan kan därför inte underlåta att pröva om den sökande haft giltig anledning att lämna arbetet när den sökande enligt samstämmiga uppgifter har sagt upp anställningen på egen begäran. Om det skulle förhålla sig på det sättet att den sökande har utsatts för påtryckningar av arbetsgivaren för att skriva under överenskommelsen är det upp till den sökande att visa detta.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan i målet gäller om IAF haft rätt att begära statsbidrag åter för arbetslöshetsersättning som utbetalats av AEA. För att avgöra den frågan måste kammarrätten ta ställning till om AEA har orsakat att ersättning har utbetalats i strid med ALF.

Omständigheterna som ligger till grund för frågeställningen är att en arbetsgivare och en arbetstagare har kommit överens om att avsluta en anställning. Överenskommelsen ligger utanför ordinarie anställningsavtal och medför viss kompensation till arbetstagaren bl.a. i form av avgångsvederlag. Av överenskommelsen framgår att arbetstagaren sagt upp sin anställning på egen begäran. AEA har tagit hänsyn till avgångsvederlaget enligt gällande regler i ALF, men däremot inte utrett en eventuell avstängning av sökanden med anledning av att anställningen avslutats på egen begäran. IAF menar att avstängning skulle ha skett och kräver därför utbetalt statsbidrag åter. AEA menar att överenskommelsen till sin natur innebär att parterna varit överens och att sökanden därför inte ska ta ansvaret för att anställningen upphört.

Kammarrätten konstaterar, liksom förvaltningsrätten, att det inte finns lagstöd för något undantag från ansvaret för en uppsägning på egen begäran med anledning av att avgångsvederlag har utgått, eller att uppsägningen baseras på en överenskommelse. Om den sökande har godtagit ansvaret genom att ingå avtal och avtalet inte tillkommit under tvång eller liknande, ska arbetslöshetskassan utreda om det finns giltig anledning till uppsägningen. Saknas sådan anledning ska arbetslöshetskassan besluta om avstängning enligt 43 b § ALF.

Av utredningen framkommer inte annat än att sökanden har avslutat anställningen på egen begäran utan visad giltig anledning och borde därför ha blivit avstängd från ersättningen. AEA har således orsakat att utbetalning skett i strid med ALF. Kammarrätten instämmer således i underinstansernas bedömning att IAF har haft rätt att återkräva statsbidrag så som skett och att det inte har framkommit skäl att helt eller delvis befria AEA från återbetalningsskyldigheten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kammarrättsråden [redacted] (ordförande), [redacted] och [redacted] (referent) har deltagit i avgörandet.

Föredragande: [redacted]

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING

DOM
2017-01-18
Meddelad i Linköping

Mål nr
532-16

KLAGANDE

Akademikernas erkända arbetslöshetskassa
Box 3536
103 69 Stockholm

MOTPART

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens beslut den 7 januari 2016, diarienummer 2015/656

SAKEN

Återbetalning av statsbidrag enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar yrkandet om att ärendet ska återförvisas till Akademikernas erkända arbetslöshetskassa.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Förvaltningsrättens beslut den 4 februari 2016 upphör härmed att gälla.

Dok.Id 271144

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 406	Brigadgatan 3	013-25 11 00	013-25 11 40	måndag-fredag
581 04 Linköping		E-post: forvaltningsratten@linkoping@dom.se		08:00-16:00
		www.forvaltningsratten@linkoping.domstol.se		

BAKGRUND, YRKANDEN

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) beslutade den 7 januari 2016 att av Akademikernas erkända arbetslöshetskassa (AEA) återkräva 12 240 kronor i statsbidrag för felaktigt utbetald ersättning. Som skäl för beslutet anfördes bl.a. följande. K.R. har ingått en överenskommelse med sin arbetsgivare om att hans anställning skulle upphöra den 30 juni 2015 på hans begäran. I samband med att anställningen upphörde betalade arbetsgivaren ut ett avgångsvederlag motsvarande en månadslön till K.R. AEA har den 30 juli 2015 beviljat K.R. rätt till ersättning från och med den 28 juli 2015. AEA har inte avstängt K.R. från rätt till ersättning enligt 43 b § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF) trots att han sagt upp sin anställning på egen begäran. Det är inte visat att K.R. haft giltig anledning att lämna arbetet, varför han borde ha stängts av från rätt till ersättning under 45 ersättningsdagar räknat från och med den 1 juli 2015, dock längst till och med den 21 oktober 2015. AEA har således i strid mot 43 b § lagen ALF felaktigt betalat ut ersättning till K.R. för 18 ersättningsdagar med ett totalt belopp på 12 240 kronor. Grund för eftergift av återbetalningsbeloppet föreligger inte.

AEA överklagar beslutet och yrkar i första hand att IAF:s beslut om att återkräva statsbidrag om 12 240 kr undanröjs. I andra hand yrkas att ärendet återförvisas till AEA för prövning av om K.R. haft giltig anledning att lämna sin anställning på egen begäran. AEA anför bl.a. följande. Sökanden har i samband med anställningens upphörande slutit överenskommelse med arbetsgivaren om avgångsvederlag. Detta förhållande visar att det inte varit fråga om en situation om uppsägning på egen begäran utan att det även funnits intresse från arbetsgivarens sida att avsluta anställningen och att det därför slutits en överenskommelse där arbetstagaren kompenseras på olika sätt.

IAF motsätter sig AEA:s yrkanden och anför bl.a. följande. K.R. har som orsak till varför han slutade sin anställning åberopat att han ingått en överenskommelse med sin tidigare arbetsgivare. Det är ingen giltig anledning att lämna sitt arbete i försäkringens mening. Det finns inga regler som medger undantag från avstängningsreglerna i 43 b § ALF därför att sökande har fått ett avgångsvederlag. Arbetslöshetskassan kan inte frångå samstämmiga uppgifter om att den sökande slutat sin anställning på egen begäran. Skulle det förhålla sig på det sättet att den sökande har utsatts för påtryckningar för att sluta på egen begäran ankommer det på den sökande att åberopa och styrka det förhållandet. K.R. har inte åberopat att han har utsatts för sådana påtryckningar och han har inte heller åberopat någon i försäkringens mening giltig anledning att lämna sitt arbete. AEA har således i strid mot 43 b § ALF betalat ut ersättning till K.R. och IAF har därför haft fog för att återkräva statsbidraget. Det finns inte heller någon anledning att återförvisa ärendet till AEA.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagtext m.m.

Av 43 b § ALF framgår bl.a. följande. En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar, om han eller hon bl.a. utan giltig anledning lämnat sitt arbete.

Av 45 § ALF framgår bl.a. följande. I avstängningstiden ingår dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Detsamma gäller dagar när den sökande utfört förvärvsarbete. Avstängningstiden ska räknas från och med den dag då det förhållande som anges i 43–43 b §§ inträffat. En avstängning får inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från det avstängningsgrundande förhållandet.

I 94 a § LAK anges följande. Om en arbetslöshetskassa har orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med denna lag, lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till någon av dessa lagar, ska kassan betala tillbaka statsbidrag som har betalats ut felaktigt.

Enligt 94 d § LAK ska inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen besluta att kräva tillbaka statsbidrag från en arbetslöshetskassa om myndigheten vid sin tillsyn finner att förutsättningarna för återbetalningsskyldighet enligt 94–94 c §§ är uppfyllda.

I 94 e § LAK finns bestämmelser om befrielse från återbetalningsskyldighet.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om det föreligger grund för återbetalningsskyldighet av statsbidrag.

Förvaltningsrätten har först att ta ställning till om AEA har orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med ALF.

Det framgår av handlingarna i målet att K.R. har sagt upp sig från sitt arbete efter överenskommelse om avgångsvederlag och att hans anställning skulle upphöra den 30 juni 2015. Det framgår vidare att K.R. i samband med uppsägningen har erhållit ett avgångsvederlag med ett belopp motsvarande en månadslön. K.R. har fått ersättning från AEA från och med den 28 juli 2015.

Förvaltningsrätten finner att det inte finns några undantag från bestämmelsen i 43 b § ALF, om att en sökande ska stängas av om han eller hon utan

giltig anledning lämnar sitt arbete, för det fall att någon säger upp sig i samband med en överenskommelse om avgångsvederlag. Bestämmelsen i 43 b § ALF kan således inte frångås enbart av den anledningen att avgångsvederlag har avtalats. Att den sökande har lämnat sitt arbete på egen begäran som en del i ett avtal med arbetsgivaren kan inte heller i sig anses utgöra giltig anledning att lämna sitt arbete utan frågan om det funnits giltig anledning att lämna arbetet måste prövas i varje enskilt fall.

AEA har yrkat att ärendet ska återförvisas till AEA för prövning av om K.R. haft giltig anledning att lämna sin anställning. Förvaltningsrätten konstaterar att det inte är möjligt att återförvisa ett mål till någon annan än den myndighet eller annan som har fattat det överklagade eller ursprungliga beslut som målet gäller. Yrkandet ska därför avvisas.

Förvaltningsrätten konstaterar att AEA inte har presenterat några uppgifter i målet som styrker att K.R. hade godtagbar anledning att lämna sin anställning. AEA har härmed orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med ALF. Förvaltningsrätten konstaterar att det sedan den 1 januari 2003 inte längre krävs att en felaktig utbetalning uppenbart strider mot bestämmelserna i ALF för att återkrav av statsbidrag ska komma ifråga (jfr prop. 2001/02:151 s. 33 f. och 50). Eftersom AEA har orsakat att arbetslöshetsersättning betalats ut i strid med ALF är AEA återbetalningsskyldig.

Det har av utredningen inte framkommit skäl att helt eller delvis befria AEA från återbetalningsskyldighet. Överklagandet ska därför avslås.

Förvaltningsrättens beslut om inhibition den 4 februari 2016 upphör härmed att gälla.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3104/1D).

[REDACTED]

Rådman

I avgörandet har även deltagit nämndemännen [REDACTED]

[REDACTED] och [REDACTED]

Föredragande har varit [REDACTED]